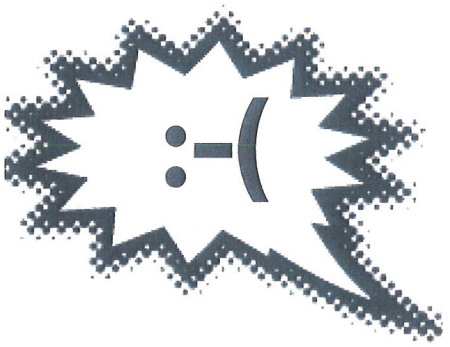
Wegwijs in geschillenbeslechting

Een geschil tussen een franchisegever- en nemer kan erg vervelend zijn. Het is raadzaam een geschil onderling op te lossen, want dat voorkomt ergernis en bespaart tijd en kosten. Wanneer dit niet mogelijk is, zijn er diverse mogelijkheden het geschil te beslechten. Anita Canta zet de methodes, toegespitst op franchising, op een rij.

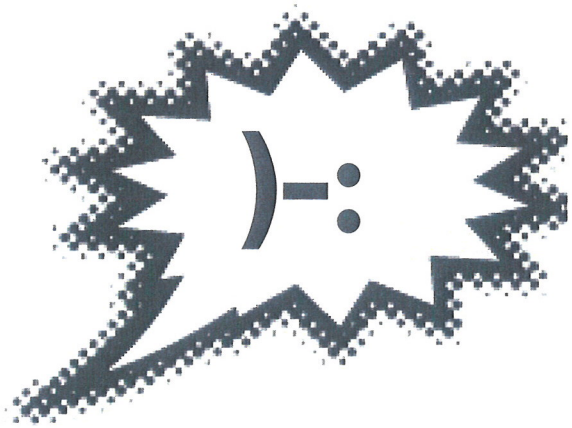
DOOR: ANITA CANTA

De overheidsrechter > In het Nederlandse recht wordt een onderscheid gemaakt tussen een gewone rechtszaak (een zogenoemde bodemprocedure) en een kort geding. Bij een kort geding vraagt de eisende partij aan een ervaren rechter, de voorzieningenrechter, om met spoed een voorlopige maatregel te nemen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de vordering van een franchisegever om na het einde van de franchise-overeenkomst de franchisenemer te veroordelen het gebruik van de franchiseformule te staken. De voorzieningenrechter zal de zaak niet uitgebreid onderzoeken. De beslissing van deze rechter heeft dan ook een voorlopig karakter.

Bodemprocedure

Vaak leggen partijen zich neer bij het voorlopig oordeel van de voorzieningenrechter. Dit hoeft echter niet. De verliezende partij kan in een bodemprocedure hetzelfde geschil nog eens voorleggen aan een gewone rechter. Deze bodemrechter zal de zaak dan grondig onderzoeken. Het kan zijn dat de winnaar van het kort geding toch de bodemzaak verliest.

In bijna alle Nederlandse rechtszaken bestaat het recht van hoger beroep. In eerste instantie legt de eiser het geschil voor aan de rechtbank. De verliezende partij kan dan binnen een wettelijk bepaalde termijn het geschil nog een keer voorleggen aan het Gerechtshof. De verliezer dient daarbij duidelijk aan te geven waarom de eerste rechter naar zijn mening een verkeerde beslissing zou hebben genomen.

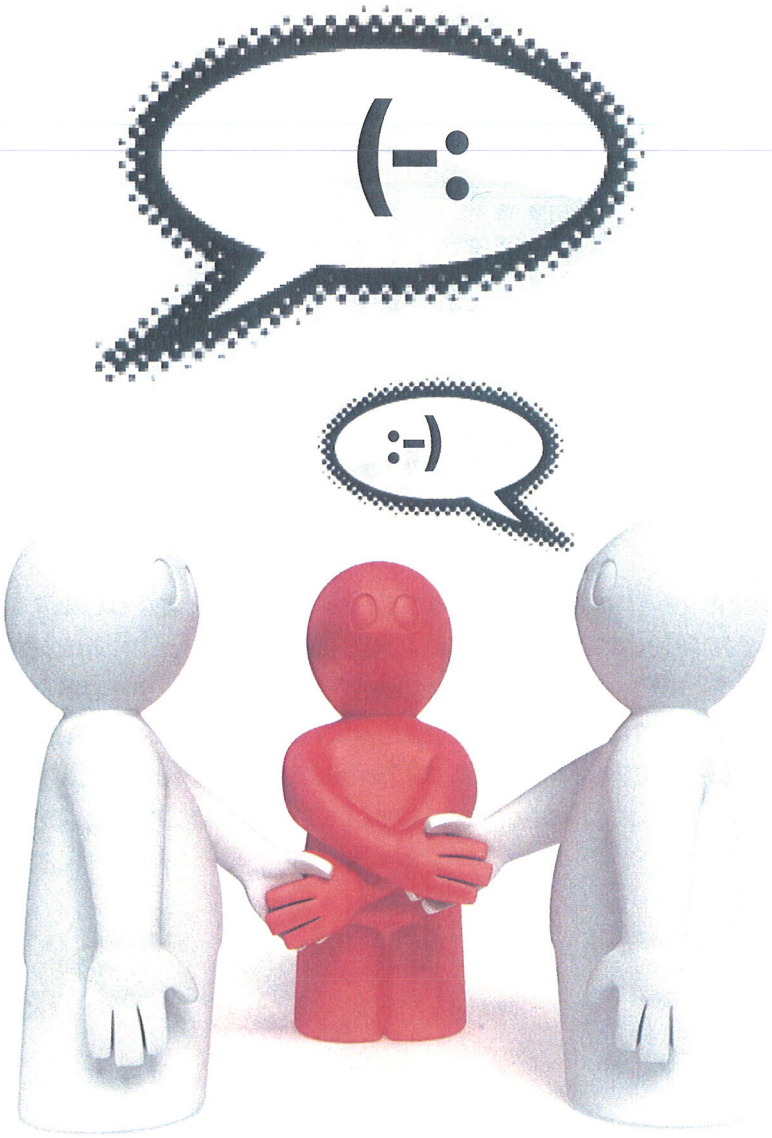
Arbitrage > Niet alleen de overheidsrechter spreekt recht, dit wordt ook door particulieren gedaan. Dit wordt aangeduid met arbitrage. Arbitrage is een wettelijke geregelde vorm van alternatieve geschillenbeslechting. Binnen het raamwerk van de wettelijke regeling hebben partijen zelf de vrijheid om de procedure in te richten. Partijen kunnen daarbij zelf één of meer scheidsrechters aanwijzen, de arbiters. Arbiters zijn niet altijd juristen. Meestal zijn arbiters juist deskundig op het gebied waar het geschil over gaat. Bij arbitrage is hoger beroep in beginsel niet mogelijk, tenzij partijen dit hebben afgesproken.

Niet alleen de overheidsrechter spreekt recht, dit wordt ook door particulieren gedaan

Aanbevolen

Arbitrage vindt in veel gevallen plaats via het Nederlands Arbitrage Instituut (NAI). Tot enige jaren geleden werd in de model franchise-overeenkomst van de Nederlandse Franchise Vereniging (NFV) arbitrage via het NAI aanbevolen als geschillenbeslechting. Dit omdat het instituut arbiters heeft, die zijn gespecialiseerd in franchising. Dit is een van de voordelen van arbitrage: de kundigheid van de arbiters op een specifiek terrein.

Momenteel is de keuze voor

arbitrage of de overheidsrechter in de modelovereenkomst van de NFV opgenomen, omdat een ander voordeel van arbitrage ten opzichte van de overheidsrechter, de snelheid, inmiddels grotendeels achterhaald is. Dit komt omdat de procedure bij de overheidsrechter inmiddels is versneld, door in beginsel nog maar één schriftelijke ronde te laten plaatsvinden, waarna partijen voor de rechter dienen te verschijnen om inlichtingen te verstrekken en een minnelijke regeling te beproeven. Lukt dit laatste niet, dan volgt meestal een vonnis.

Een nadeel van arbitrage kan de hoogte van de kosten zijn. Voor de procedure bij de rechtbank dient een vast bedrag te worden voldaan, het zogenaamde griffierecht, dat afhankelijk is van het belang van de zaak. Bij arbitrage dienen de arbiters per uur te worden betaald.

Bindend advies > In een bindend advies-procedure wordt het geschil in opdracht van partijen beslist door een derde, die niet behoort tot de rechterlijke macht. Deze derde wordt aangeduid als bindend adviseur. Anders dan de term doet vermoeden, is het bindend advies niet vrijblijvend. Partijen dienen het advies na te komen. Doet een partij dit niet, dan kan de andere partij via de rechter de in gebreke zijnde partij tot nakoming dwingen.

Na een bindend advies is er geen mogelijkheid tot hoger beroep. Wel kan een partij het advies laten toetsen door een rechter. De rechter kan het bindend advies echter alleen vernietigen als het niet op de juiste wijze tot stand is gekomen of wanneer de beslissing niet deugdelijk is gemotiveerd.

Mediation > Mediation is een methode van conflictoplossing die verschilt van rechtspraak, arbitrage of bindend advies. In plaats van dit door derden te laten doen, lossen partijen bij mediation namelijk zelf hun problemen op. Partijen worden daarbij ondersteund door een mediator. De mediator draagt geen oplossingen aan, maar begeleidt slechts het proces. Indien partijen in de mediation een oplossing voor hun geschil zijn overeengekomen, dan wordt dit vastgelegd in een zogenaamde vaststellingsovereenkomst. De keuze voor mediation is vrijwillig. Indien partijen niet gezamenlijk tot een oplossing willen komen, dan komt die er ook niet. Als de mediationprocedure niet slaagt, staat de gang naar de rechter nog steeds open.

Een groot voordeel van mediation is dat de relatie tussen partijen vaak gespaard blijft

Een groot voordeel van mediation is dat de relatie tussen partijen vaak gespaard blijft. Er heeft geen tijdrovende, dure procedure plaatsgevonden, waarbij partijen lijnrecht tegenover elkaar stonden. Een ander voordeel is dat de kosten relatief laag zijn. De Nederlandse Franchise Vereniging biedt in geschillen tussen franchisegever en franchisenemer een mediationprocedure aan. Vaak loont het deze procedure eerst te proberen, alvorens de weg te bewandelen van de meer traditionele wijze van geschilbeslechting. ■

Mr. drs. Anita Canta is advocaat en gespecialiseerd op het gebied van distributie- en franchising. Zij is werkzaam bij **CMS Derks Star Busmann**; een juridische dienstverlener die werkzaam is voor ondernemingen, instellingen en overheden. Het kantoor adviseert en verleent bijstand bij transacties, financieringen, vastgoedprojecten, commerciële projecten en alle overige juridische specialismen.